

Bruxelles, 20. ožujka 2023.
(OR. en)

7604/23

COMPET 241
IND 127
MI 216
BETREG 2
DIGIT 44
ECOFIN 265
EDUC 100
ENER 139
ENV 272
POLCOM 50
RECH 100

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	17. ožujka 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 168 final
Predmet:	KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 168 final.

Priloženo: COM(2023) 168 final

Bruxelles, 16.3.2023.
COM(2023) 168 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.

Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.

Europska poduzeća pokretači su našeg društva, zaslužna su za otvaranje radnih mjesta, za inovacije i blagostanje. **Konkurentnost i produktivnost** osnovni su uvjeti za uspješan razvoj poduzeća i već su desetljećima glavni elementi politike EU-a.

Na nedavne uzastopne krize EU je brzo i koordinirano odgovorio, pokazujući da zajedno možemo postići više. Poremećaji u lancima opskrbe uzrokovani pandemijom bolesti COVID-19 i vrtoglavo povećanje cijena energije zbog toga što Rusija koristi plin kao sredstvo ucjene stavili su europski model na kušnju. Ti su nas izazovi prisilili da prilagodimo dokazane ekonomske i sektorske politike kako bismo našim građanima i poduzećima nastavili osiguravati blagostanje i stabilnost te zadržali vodeću ulogu na globalnoj sceni. Međutim, upravljanje krizama ne može biti temelj izgradnje snažnog gospodarstva otpornog na promjene u budućnosti kojim će se ostvariti blagostanje i globalni utjecaj. Gospodarska produktivnost ne može se temeljiti samo na reaktivnim mjerama.

Vrijeme je da se usredotočimo na dugoročnu konkurentnost EU-a u sve zahtjevnijem geopolitičkom kontekstu. Vrijeme je da **pažnju usmjerimo na perspektivu nakon 2030.**, godine za koju je utvrđena većina ciljeva politike EU-a.

Cilj je ove Komunikacije pridonijeti raspravama čelnika o dugoročnoj konkurentnosti i produktivnosti europskog gospodarstva. Europska poduzeća moraju donijeti odluke o ulaganjima za budućnost, unatoč nesigurnosti, ograničenjima opskrbe i tržišnom natjecanju koje nije uvijek pošteno.

EU može iskoristiti svoje prednosti i ostvariti znatno više, a ne samo hvatati korak s konkurentima kad je riječ o rastu i inovacijama. **Progresivnim, dobro definiranim i koordiniranim okvirom EU-a potaknut će se daljnji razvoj uspješnih poduzeća koja se mogu natjecati na globalnom tržištu, nude privlačna radna mjesta i postavljaju globalne standarde.** Kako bi se gospodarstvo EU-a usmjerilo na put održivog rasta nakon 2030., EU i države članice moraju aktivno jamčiti strukturna poboljšanja, dobro usmjerena ulaganja i regulatorne mjere u skladu sa smjernicama utvrđenima u ovoj Komunikaciji. U ovom prijelomnom trenutku za dugoročnu konkurentnost EU-a, vrijeme je za drugačiji način rada.

I. Današnja konkurentnost EU-a

Europska unija može biti vrlo ponosna. Jedna je od tri glavne gospodarske regije svijeta, njezina trgovina robom i uslugama s ostatkom svijeta predstavlja 16,2 %¹ svjetske trgovine, što je više od udjela EU-27 u svjetskom BDP-u od gotovo 15 %². Međutim, detaljnija analiza pokazuje da je od sredine 90-ih godina prošlog stoljeća **prosječni rast produktivnosti u EU-u bio slabiji nego u drugim velikim gospodarstvima**, što je dovelo do sve većih razlika u razinama produktivnosti. Demografske promjene dodatno opterećuju. Analize pokazuju i da EU zaostaje za drugim dijelovima svijeta kad je riječ o nekim transverzalnim tehnologijama

---

¹ Vlastiti izračuni za WB-WDI (<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>).

² Statistički vodič Glavne uprave za trgovinu – kolovoz 2022. (europa.eu).

jer zaostaje u sve tri dimenzije inovacija, proizvodnje i uvođenja tehnologija³ te time gubi na najnovijim tehnološkim dostignućima koja omogućuju budući rast.

Dvostruka tranzicija koja se temelji na europskom zelenom planu⁴ i digitalnom desetljeću te⁵ **potiče rast i modernizaciju gospodarstva EU-a**, čime se stvaraju nove poslovne mogućnosti i pomaže u stjecanju konkurentne prednosti na globalnim tržištima. U razdoblju od 1990. do 2021. gospodarstvo EU-a povećalo se za više od 61 %, a emisije su se smanjile za 28 %, što očitito znači da rast nije povezan s emisijama CO₂. Visoko digitalizirana industrija omogućit će pametniju, učinkovitiju, sigurniju i čistiju proizvodnju. Produktivnost poduzeća koja već ulažu u inovacije koje se temelje na podacima i analitiku podataka raste približno 5 –10 % brže od produktivnosti poduzeća koja u njih ne ulažu⁶.

Kako bi potaknula oporavak nakon pandemije, Komisija je uspostavila put za poticanje **ulaganja i reformi**. Uz Mehanizam za oporavak i otpornost, i mnogi drugi programi EU-a doprinose dvostrukoj tranziciji, primjerice 35 % ukupne potrošnje iz svih programa EU-a namijenjeno je postizanju klimatskih ciljeva. Komisija je u najnovijem **industrijskom planu u okviru zelenog plana**⁷ Komisija istaknula što je potrebno kako bi sektor s nultom neto stopom emisija ostao konkurentan u srednjoročnom razdoblju te naglasila potrebu za bržim i jednostavnijim postupcima za uspješno poslovanje poduzeća. Razvijeno je administrativno pojednostavnjenje i pojednostavnjenje izdavanja dozvola za uvođenje obnovljivih izvora energije i za kritične sirovine te proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija te će se s vremenom ispitati mogućnost njihove šire provedbe. To je izvedeno ciljano i bez ugrožavanja visokih standarda održivosti.

II. Poticanje konkurentnosti nakon 2030.

Danas postoji opći konsenzus o **europskom modelu uključivog gospodarskog rasta koji se temelji na održivoj konkurentnosti, ekonomskoj sigurnosti, trgovini i otvorenoj strateškoj autonomiji i poštenom tržišnom natjecanju kao izvoru blagostanja**.

Održiva konkurentnost temelji se na rastu produktivnosti, ekološkoj održivosti, makroekonomskoj stabilnosti i pravednosti. Gospodarska sigurnost sposobnost je gospodarstva EU-a da izdrži šokove i zaštiti vlastite interese, zahvaljujući otpornim i diversificiranim lancima opskrbe te uspješnim poduzećima. EU se nastojanjima za otvorenu stratešku autonomije obvezuje na otvorenu trgovinu i istodobno preuzima svoj dio odgovornosti za oblikovanje održivijeg i pravednijeg svijeta, jača vlastite kapacitete za povećanje otpornosti i suprotstavlja prisilnim i nepoštenim praksama.

Iz povijesti Europske unije možemo puno toga naučiti. Sveobuhvatni programi i reforme na razini zajednice s jasnom dimenzijom konkurentnosti, kao što su *zajednička trgovinska politika* 50-ih godina prošlog stoljeća i *Program jedinstvenog tržišta* 80-ih godina prošlog

---

³ To su automatizacija sljedeće razine, budućnost povezivosti, decentralizirana infrastruktura, računalstvo sljedeće generacije, primijenjena umjetna inteligencija, budućnost programiranja, arhitektura povjerenja, biološka revolucija. EU ima vodeću ulogu u proizvodnji i uvođenju materijala sljedeće generacije i u području čiste tehnologije. Izvor: McKinsey, [securing-europes-competitiveness-addressing-its-technology-gap-september-2022.pdf](https://www.mckinsey.com/sectors/europe/our-work/technology/secure-europe-competitiveness-addressing-its-technology-gap-september-2022.pdf) (mckinsey.com).

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ COM(2021) 118 final.

⁶ OECD (2015.). *Data-driven innovation: big data for growth and well-being*, OECD Publishing, Pariz.

⁷ COM(2023) 62 final.

stoljeća, potaknuli su gospodarsku aktivnost i produktivnost. **Odlučnije zajedničko djelovanje na razini EU-a danas ponovno može potaknuti blagostanje i produktivnost.**

Naš europski sustav prava i vrijednosti privlači pojedince i poduzeća u EU na temelju snažnog europskog socijalnog modela s **jednakim mogućnostima za sve** i tržišnim gospodarstvom u kojem nitko nije zapostavljen. EU ima vodeću ulogu u većini dimenzija socijalne uključenosti⁸, koje podupire europski stup socijalnih prava. Snažne institucije, stabilan makroekonomski okvir uključujući tržište rada koje dobro funkcionira, održiva zaduženost i politika usmjerena na stabilne cijene i dalje će biti čimbenici uspjeha konkurentnosti EU-a. Vladavina prava jamči temeljna prava i podupire stabilno, predvidljivo poslovno okruženje koje pogoduje ulaganjima uz zajamčeno pravo na pravnu zaštitu. Prednosti EU-a su i visokokvalitetna infrastruktura i ljudski kapital s dobro obrazovanom i osposobljenom radnom snagom.

U okviru **europskog semestra** Komisija će nastaviti provoditi analizu i predlagati preporuke po državama članicama kako bi se uklonile glavne prepreke održivom i uključivom rastu u državama članicama, čime će se osigurati učinkovit zamah reformi kojima bi se uspostavili **odgovarajući uvjeti za poticanje konkurentnosti i produktivnosti**, među ostalim u pogledu fiskalnih politika i makroekonomske stabilnosti.

Kako bi se potaknula budućnost europske konkurentnosti, Komisija predlaže rad u području devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. Komisija će uz tih devet pokretača konkurentnosti u drugoj fazi aktivno raditi **na regulatornom okviru za poticanje rasta.**

⁸ Dohodovna nejednakost mjerena Ginijevim indeksom iznosi 30, dok u SAD-u iznosi 41, a u Kini 39,7. Trendovi u pogledu ukupne dohodovne nejednakosti pokazuju stalno smanjivanje, vidjeti [Pregled socijalnih pokazatelja – europski stup socijalnih prava – Eurostat \(europa.eu\)](#).

1. Funkcionalno jedinstveno tržište

Jedinstveno tržište obuhvaća 23 milijuna poduzeća u kojima je zaposleno gotovo 128 milijuna ljudi i doprinosi strukturnom povećanju BDP-a EU-a od oko 9 %⁹. Njime se poduzećima omogućuje pristup bazi klijenata od više od 440 milijuna ljudi i stvara osnova za prekogranični rast i postizanje ekonomije razmjera.

U Komunikaciji Jedinstveno tržište nakon 30 godina¹⁰ razmatraju se postignuća i potencijal jedinstvenog tržišta te se navodi gdje se može učiniti više da se uklone prepreke i produbi jedinstveno tržište.

Jedinstveno tržište neosporno je temelj konkurentnosti EU-a i tako će biti i u budućnosti. Zahvaljujući jedinstvenom tržištu četiri temeljne slobode iz Ugovora postale su stvarnost.

Ravnopravni uvjeti na jedinstvenom tržištu i na globalnoj razini i dalje su prioritet. Kad je riječ o poduzećima, jedinstveno tržište glavni je pokretač rasta, produktivnosti i konkurentnosti. Za potrošače u cijelom svijetu jedinstveno tržište izvor je povjerenja u činjenicu da su proizvodi kupljeni u Uniji sigurni i visokokvalitetni te da se proizvode u skladu s visokim radnim standardima i standardima zaštite okoliša. Kako je navedeno u Komunikaciji „Jedinstveno tržište nakon 30 godina”, pravilno i pravodobno prenošenje prava EU-a od ključne je važnosti kako bi se osiguralo da zakonodavstvo o jedinstvenom tržištu ostvari željene učinke.

Čvrsta politika tržišnog natjecanja mora ostati ključni element našeg djelovanja. Ključna je za ostvarivanje inovacija i snižavanje cijena za potrošače u EU-u¹¹. Komisija trenutačno provodi reviziju koja obuhvaća više od 20 skupova pravila i smjernica o tržišnom natjecanju u svim svojim instrumentima, uzimajući u obzir znatne promjene posljednjih godina, posebno digitalizaciju i nove načine ponude robe i usluga te sve veću međusobnu povezanost i globalizaciju trgovinskih razmjena. Uvela je i nove alate za suzbijanje novih prijetnji tržišnom natjecanju. Aktom o digitalnim tržištima osigurava se da velike platforme ne narušavaju pošteno tržišno natjecanje. Uredbom o stranim subvencijama štiti se ravnopravnost uvjeta za sva poduzeća na jedinstvenom tržištu odgovaranjem na problem narušavanja tržišnog natjecanja zbog stranih subvencija. Komisija će istodobno nastaviti u potpunosti primjenjivati instrumente trgovinske zaštite i međunarodnu trgovinu utemeljenu na pravilima kako bi se borila protiv nepoštenih trgovinskih praksi kao što su damping i subvencije kojima se narušava tržišno natjecanje.

Daljnja integracija jedinstvenog tržišta, kako je navedeno u Komunikaciji Jedinstveno tržište nakon 30 godina, zahtijeva uklanjanje prepreka i usmjeravanje na određene sektore. Na primjer, Komisija će raditi na daljnjoj provedbi načela „samo jednom”, **među ostalim upotrebom jedinstvenih kontaktnih točaka**, u područjima kao što su oporezivanje, carina i regulatorno izvješćivanje¹². U budućnosti postoji znatan potencijal za poboljšanje i dovršetak jedinstvenog tržišta usluga u budućnosti.

⁹ [Legal obstacles in Member States to Single market rules](#), Resorni odjel za gospodarsku i znanstvenu politiku te politiku kvalitete života, Glavna uprava za unutarnju politiku, Europski parlament, studeni 2020.

¹⁰ Komunikacija: Jedinstveno tržište nakon 30 godina, COM(2023) 162 final.

¹¹ COM(2021) 713 final.

¹² Inicijative kao što je jedinstvena kontaktna točka za PDV za e-trgovinu, koja se primjenjuje od srpnja 2021.; prijedlog o europskoj jedinstvenoj pristupnoj točki za poboljšanje javnog pristupa financijskim informacijama i

Daljnje širenje i produbljivanje jedinstvenog tržišta najisplativija je mjera za osiguravanje produktivnosti EU-a. Razina integracije trgovine robom i uslugama udvostručila se u posljednjih 30 godina, ali razina integracije u području usluga, koje čine oko 70 % BDP-a EU-a, i dalje je znatno niža od razine za robu.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlaže se sljedeći ključni pokazatelj uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
1. integracija na jedinstvenom tržištu (trgovina u odnosu na BDP)	pregled stanja jedinstvenog tržišta	povećanje	23,5 % za robu (2021.) 6,75 % za usluge (2021.)
2. deficit sukladnosti	pregled stanja jedinstvenog tržišta	0,5 %	1,3 % (2021.)

2. Pristup privatnom kapitalu i ulaganjima

Privatna ulaganja čine više od 85 % ukupnih ulaganja u EU-u¹³. Ulaganja potrebna za ubrzanje zelene i digitalne tranzicije, povećanje otpornosti i jačanje konkurentnosti Unije morat će prvenstveno dolaziti iz privatnog sektora. Trenutačna veličina i dubina tržišta kapitala EU-a nije dovoljna za potporu budućeg rasta EU-a. Kapitalizacija tržišta dionica EU-a više je od polovice manja od kapitalizacije u Sjedinjenih Američkih Država, u postotku BDP-a, a manja je i od kapitalizacije Japana, Kine i Ujedinjene Kraljevine. Ipak, Europljani štede mnogo više od Amerikanaca. Industrija poduzetničkog kapitala EU-a 20 je puta manja od one SAD-a¹⁴, a većina ulaganja poduzetničkog kapitala koncentrirana je u nekoliko država članica EU-a.

Konkurentno gospodarstvo treba učinkovit pristup financiranju. Iako javna potpora ima ključnu ulogu pri mobilizaciji ulaganja, zbog velikog opsega potreba od velikog je značaja znatno privatno financiranje. Iako se posljednjih godina u EU-u znatno poboljšao pristup financiranju, rizični kapital (posebno za rast i širenje poslovanja poduzeća) i dalje je znatno ograničen.

Produbljivanje unije tržišta kapitala ključno je za poticanje privatnih ulaganja, diversifikaciju izvora financiranja i učinkovitu raspodjelu kapitala u cijelom EU-u. Rast tržišta kapitala i njihova prekogranična integracija omogućit će poduzećima pristup različitim izvorima financiranja i mogućnostima ulaganja pri pokretanju i širenju poslovanja u Europi. Osim toga, EU mora otkloniti rascjepkanost kako bi se olakšala prekogranična ulaganja. Za to su potrebni usklađeniji zakoni o nesolventnosti, pojednostavnjen pristup tržištima kapitala, posebno za manja poduzeća, veće sudjelovanje malih ulagatelja na tržištima kapitala, čvrsta tržišna infrastruktura, jednostavan pristup financijskim informacijama i integrirani nadzor.

---

informacijama o održivosti subjekata, o kojem se pregovara (COM(2021) 723 final) ili tehnički sustav „samo jednom” dostupan preko jedinstvenog digitalnog pristupnika EU-a.

¹³ Ulaganja opće države kao postotak ukupnih bruto investicija u fiksni kapital. BDP i potrošnja – ulaganja po sektorima – podaci OECD-a.

¹⁴ Ako se radi o procjeni na temelju tokova (2021.; izvor: InvestEurope za EU; nacionalno udruženje poduzetničkog kapitala za SAD).

Komisija je spremna u potpunosti podržati Europski parlament i Vijeće u brzom donošenju njezinih prijedloga i povećanju razine ambicije, sada i u budućnosti. Svi prijedlozi u okviru Akcijskog plana za uniju tržišta kapitala trebali bi se donijeti prije isteka mandata ove Komisije. Sada je vrijeme za djelovanje.

I dovršetak bankovne unije ključan je za konkurentnost gospodarstva EU-a. Budući da banke u EU-u osiguravaju 75 % korporativnog zaduživanja, snažna bankovna unija ključna je za financijsku stabilnost. Komisija će na temelju izjave Euroskupine poduzeti daljnje mjere povezane s revizijom okvira za krizno upravljanje bankama i osiguranje depozita¹⁵.

Unija tržišta kapitala i bankovna unija nisu dio sektorske politike, već su temelj zdravog cjelokupnog europskog gospodarstva.

I **porezni okvir EU-a** ključan je za poticanje rasta i privatnih ulaganja, posebno uklanjanjem poreznih prepreka prekograničnim ulaganjima. Kako je najavljeno, Komisija će iznijeti prijedloge za sustav na razini EU-a za oslobođenje od poreza po odbitku i novi okvir za oporezivanje dobiti za poduzeća u Europi (BEFIT).

Regulatorni okvir za financijske usluge se od financijske krize znatno izmijenio kako bi se osigurala stabilnost i potaknuo razvoj tržišta kapitala. Iako stabilan okvir pogoduje okruženju pogodnom za poslovanje i pravnoj sigurnosti sudionika na tržištu, zakonodavstvom o financijskim uslugama trebale bi se iskoristiti mogućnosti inovacija i tehnoloških promjena uz istodobno uklanjanje novih rizika, u skladu sa strategijama digitalnih financija i plaćanja malih vrijednosti¹⁶.

EU ima **vodeću ulogu u održivom financiranju na međunarodnoj razini**. Radi na konvergenciji standarda povezanih s izvještavanjem o održivosti na globalnoj razini, posebno putem Međunarodne platforme za održivo financiranje. Komisija će nastojati koliko je moguće pojednostavniti provedbu obveza objava, istovremeno održavati ambicije EU-a u pogledu zelene tranzicije i pružati smjernice poduzećima¹⁷. U tijeku je rad na sveobuhvatnoj procjeni provedbe Uredbe o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga

Fondovi za početno financiranje javnim sredstvima mogu potaknuti i mobilizirati privatna ulaganja. Europsko vijeće za inovacije osnovano u okviru programa EU-a Obzor Europa dosad je olakšavanjem pristupa financiranju i savjetodavnim uslugama omogućilo više od 112 „kentaurova”¹⁸ i više od 12 „jednoroga”. Cilj je programa InvestEU mobilizirati više od 372 milijarde EUR financijskih sredstava, uglavnom privatnih, s naglaskom na prioritetna područja. Komisija je u provedbi surađivala s Europskom investicijskom bankom i drugim partnerima kako bi osmislila kombinaciju proizvoda koji odgovaraju trenutnim potrebama, među ostalim namjenskim proizvodima u poduzetničkom kapitalu u poduzećima u ranoj fazi rasta. No to ne bi bilo dovoljno za zadovoljavanje budućih potreba. Stoga Komisija procjenjuje kako bi se ukupno financiranje programa InvestEU moglo povećati, posebno za razdoblje od 2024. do 2027. Osim toga, budući Fond za europsku suverenost

---

¹⁵ [Izjava Euroskupine o budućnosti bankovne unije od 16. lipnja 2022. – Consilium \(europa.eu\)](#), [Izjava Euroskupine o budućnosti bankovne unije od 16. lipnja 2022. Consilium \(europa.eu\)](#).

¹⁶ COM(2020) 591 final i COM(2020) 592 final. Na primjer, Komisija će predložiti poticajni okvir kojim bi se omogućilo da Europska središnja banka izdaje digitalni euro.

¹⁷ Komisija je već dala smjernice o obvezama za objave, povezanih primjerice s taksonomijom, te će do sredine 2023. dati dodatne smjernice povezane s Uredbom o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga.

¹⁸ Kentauri ili mogući budući jednorogi izrazi su za novoosnovana poduzeća čija je vrijednost veća od 100 milijuna EUR. Jednorogi su novoosnovana poduzeća čija je vrijednost veća od 1 milijarde EUR.

imao bi važnu ulogu u privlačenju privatnih ulaganja u ključne tehnologije i tehnologije u nastajanju povezane sa zelenom i digitalnom tranzicijom.

Velika privatna ulaganja dokaz su vjere u konkurentnost Europe. Poduzetničkim kapitalom dopunjuje se bankovno financiranje raznovrsnijim modelima financiranja za poduzeća, posebno za mlada inovativna poduzeća. EU se mora pojačati napore kako bi ponudio jednake mogućnosti kao i druga vodeća gospodarstva.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlažu se sljedeći ključni pokazatelji uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
3. neto privatna ulaganja kao udio u BDP-u	pregled stanja jedinstvenog tržišta	povećanje	3,2 % (2021.) 2,6 % (2020.)
4. ulaganja poduzetničkog kapitala	pregled stanja jedinstvenog tržišta	povećanje	0,48 % (2021.) 0,03 % (2018.)

3. Javna ulaganja i infrastruktura

Javna ulaganja ključna su za promicanje konkurentnosti ulaganjima u područja kao što su istraživanje i razvoj, obrazovanje i zdravstvena skrb, za poticanje dobro povezanog jedinstvenog tržišta bez zapreka ulaganjima u infrastrukturu te za privlačenje privatnih ulaganja. Javna ulaganja u EU-u 2022. iznosila su 3,2 % BDP-a. Javna potrošnja u području obrazovanja 2021. iznosila je 4,8 % BDP-a.

Proračun EU-a i javni proračuni država članica građanima omogućuju visoku razinu javnih usluga i infrastrukture. Kvalitetni zdravstveni sustavi i obrazovano društvo spremno za izazove koje nosi budućnost ključni su za otpornost naših gospodarstava.

Kohezijskom politikom uvelike se pridonosi javnim ulaganjima na razini EU-a ostvarivanjem zajednički dogovorenih europskih prioriteta, poticanjem gospodarske konvergencije i otpornosti. Kohezijski fondovi i u budućnosti će biti relevantni za konkurentnost Unije jer omogućuju iskorištavanje potencijala svih regija i odgovor na njihove specifične potrebe.

Potrebno je hitno provesti reformu **okvira gospodarskog upravljanja EU-a** kako bi se utvrdio skup fiskalnih pravila EU-a kojima se u potpunosti uzima u obzir nova gospodarska i geopolitička stvarnost. Cilj je Komisijinih smjernica za reformu objediniti fiskalne obveze i obveze u području reforme i ulaganja svake države članice unutar zajedničkog okvira EU-a. Fiskalne putanje za pojedine zemlje, kao i prioritetne obveze u području javnih ulaganja i reformi zajedno će zajamčiti održiv i uključiv rast uz istodobno održivo i postupno smanjenje duga.

U budućnosti će biti ključna daljnja i sve veća javna ulaganja u osiguravanje opsežne dekarbonizirane infrastrukture. Povećanje kapaciteta i modernizacija **infrastrukture za energetiku, promet i povezivost** u cijelom EU-u nužni su za poticanje rasta industrije i potpuno iskorištavanje mogućnosti jedinstvenog tržišta.

Modernizacija europske prometne infrastrukture omogućit će građanima i poduzećima pametne, sigurnije i učinkovitije usluge u području mobilnosti i logistike koje su otporne na klimatske promjene. Povezivost je ključna za koheziju, a posebno za države članice na rubnim područjima jedinstvenog tržišta. EU bi trebao i dalje imati vodeću ulogu u poticanju ravnopravnih uvjeta na globalnoj razini u sektoru zrakoplovstva i pomorstva.

Za te infrastrukture, kao i za energetiku, iznimno su važni **prekogраниčni i višedržavni projekti**. EU i države članice trebaju pojednostavniti, ubrzati i uskladiti digitalizaciju i regulatorne postupke za projekte infrastrukture, posebno za prekogranične interkonekcije i uska grla.

Svemir postaje sve važniji čimbenik za dobro funkcioniranje naših gospodarstava te **sigurnosti i obrane**. Svemir na više načina ostvaruje sinergiju s obrambenim sektorom¹⁹. Iskorištavanje i daljnja konsolidacija vodećih svemirskih inicijativa EU-a (Galileo, Copernicus i IRIS) omogućit će EU-u da ostvari svoje geopolitičke i strateške ciljeve (npr. obrana granica, sigurnost, upravljanje u kriznim situacijama, smanjenje ovisnosti), potakne inovacije i poveća europski gospodarski rast.

Javna nabava može povećanjem potražnje potaknuti lance opskrbe. Ako se provodi strateški i naglasak nije samo na cijeni, može potaknuti sigurnost opskrbe i održivost te povećati otpornost industrijskih ekosustava. Akt o industriji s nultom neto stopom emisija²⁰ korak je u tom smjeru. Osim toga, inovativnim i održivim MSP-ovima ili konzorcijima koji sadržavaju takve MSP-ove trebalo bi olakšati sudjelovanje u javnoj nabavi. Kad je to moguće, natječaji bi trebali biti osmišljeni tako da omogućuju sudjelovanje MSP-ova, među ostalim u projektima u okviru strategije Global Gateway.

Za pružanje visokokvalitetnih javnih dobara i poticanje privlačenja privatnih ulaganja potrebna je odgovarajuća razina javnih ulaganja. Održivim javnim financijama i rastom može se osigurati potreban fiskalni prostor.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlaže se sljedeći ključni pokazatelj uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
5. javna ulaganja kao udio u BDP-u	baza podataka AMECO	povećanje	3,2 % (2022.)

4. Istraživanje i inovacije

Iz EU-a potječe približno petina najčešće citiranih publikacija, патената i istraživanja i inovacija u svijetu, iako ima manje od 7 % svjetskog stanovništva.

EU trenutačno ulaže oko 330 milijardi EUR godišnje u istraživanje i inovacije, što čini 2,26 % njegova BDP-a.

Tri ključna sektora činila su 73,6 % korporativnih ulaganja u istraživanje i razvoj u EU-u 2021.: automobilska industrija (31,3 %), proizvođači i usluge u području IKT-a (22,6 %) i zdravstvena industrija (19,9 %) ²¹.

U EU-u je 2021. bilo 69 jednoroga, u Kini 169, a u SAD-u 470 ²².

¹⁹ Svemirska strategija Europske unije za sigurnost i obranu JOIN(2023) 9.

²⁰ COM(2023) 161 final.

²¹ Podaci iz pregleda stanja ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj.

Intenzitet ulaganja EU-a u istraživanje i razvoj povećao se u razdoblju 2000.–2020. s 1,8 % BDP-a na 2,3 % BDP-a²³, ali je i dalje ispod razine SAD-a (3,5 %), Japana (3,37 %) i Južne Koreje (4,8 %) 2021.²⁴

Europa je i dalje znanstvena sila, a poboljšana je i koordinacija istraživanja u skladu sa zajedničkim prioritetima u EU-u. Međutim, u usporedbi sa svojim konkurentima, Europa nedovoljno ulaže u istraživanje i inovacije. **Ulaganja u inovacije danas dovodi do povećanja konkurentnosti sutra.** Kako bi industrija EU-a ostala konkurentna, mora ubrzati ritam inovacija, posebno u pogledu zelene i digitalne tranzicije te sektora koji oblikuju gospodarstvo i društvo budućnosti. U okviru proračuna EU-a i proračuna država članica na raspolaganju su znatna sredstva. Međutim, privatna potrošnja u području istraživanja i razvoja relativno je niska u odnosu na gospodarstva usporediva s EU-om na globalnoj razini. Trebali bi povećati i opseg privatnog financiranja. Osim ubrzavanja financiranja, inovativna novoosnovana poduzeća i MSP-ovi trebali bi imati odgovarajuće poslovne uvjete kako bi se mogli širiti i ostati u EU-u. Europsko vijeće za inovacije kombinira bespovratna sredstva i vlasnički kapital, a cilj mu je osigurati odgovarajuće uvjete koji će novoosnovanim poduzećima omogućiti širenje bez premještanja u radi potrage za financiranjem.

Radi povećanja ulaganja u istraživanje i inovacije Komisija potiče države članice da omoguće opće **porezne poticaje za aktivnosti u području istraživanja i inovacija. Javno-privatna partnerstva i mjere potpore istraživanju, razvoju i inovacijama, među ostalim u okviru važnih projekata od zajedničkog europskog interesa**, ključni su za smanjenje rizika u području inovacija.

Iako se kohezijskom politikom podupire konvergencija manje razvijenih regija pružanjem potpore istraživanju, inovacijama i pametnoj specijalizaciji, za EU je važno da sve njegove regije ostvaruju izvrsne rezultate u području inovacija. Cilj je Novog europskog programa za inovacije ubrzati i poticati inovacije u cijelom EU-u. To je posebno važno za područja budućnosti, kao što su **čista tehnologija, biotehnologija i digitalizacija**, u kojima je produktivnost rada veća nego u tradicionalnim sektorima²⁵. EU treba iskoristiti potencijal tih tehnologija i pripremiti svoju industriju za konkurentnost i nakon 2030. kako bi imao vodeću ulogu, a ne samo ulogu sljedbenika u tim područjima s potencijalom za veliki rast.

Čiste tehnologije danas su okosnica zelene tranzicije i jedno su od najperspektivnijih područja u kojima EU može i treba poboljšati svoju komparativnu prednost. EU i dalje ima vodeću ulogu u tehnologijama čiste i pametne proizvodnje i trebao bi posebno iskoristiti svoj vodeći položaj u području kružnosti i tehnologije zelenih patenata visoke vrijednosti. Mogao bi se osloniti i na svoj dobar položaj u području naprednih materijala, tehnologija za postizanje klimatske neutralnosti u energetski intenzivnim industrijama te transformirati i unaprijediti automobilsku i prometnu industriju.

Osim čistih tehnologija, i **biotehnologija** može ponuditi biološka rješenja visoke vrijednosti za veliki broj namjena i sektora, kao što je zdravstvo, a može i zamijeniti fosilne ili izvađene i uvezene materijale obnovljivim materijalima proizvedenima kod kuće. Kad je riječ o plavoj

---

²² [Rezultati EU-a u području znanosti, istraživanja i inovacija u 2022.](#)

²³ Podaci ESTAT-a.

²⁴ Podaci OECD-a.

²⁵ Na primjer, produktivnost poduzeća koja ulažu u inovacije temeljene na podacima i analitiku podataka raste približno 5–10 % brže od produktivnosti poduzeća koja ne ulažu (OECD: *Data driven innovation: big data for growth and well-being*, 2015.).

biotehnologiji, prikupljanjem, obradom i upotrebom podataka o oceanima i povezanim ljudskim aktivnostima moglo bi se osvojiti globalna tržišta. Kružno biogospodarstvo nudi ogroman potencijal za istraživanje zamjenskih mogućnosti tamo gdje su prirodni resursi oskudni.

Grupa EIB-a kao izvor financiranja EU-a potiče javna ulaganja za potporu istraživanju i razvoju inovativnih projekata i tehnologija u skladu s prioritetima EU-a. Pomaže privući privatne ulagače osiguravanjem rizičnog financiranja i stručnog znanja u području tehnike i financija za inovativne projekte, među ostalim u okviru programa InvestEU.

EU nije ostvario dovoljan napredak prema cilju potrošnje na istraživanje i razvoj izraženom u postotku BDP-a, a na temelju trenutačnih trendova neće se ostvariti cilj od 3 % do 2030. Za održavanje konkurentnosti nakon 2030. bit će potrebna još veća nastojanja. Iako je velik broj patenata dokaz kreativnosti i inovacija u EU-u, stavljanje na tržište može se pomoći regulatornim testnim platformama i financijskom potporom.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlažu se sljedeći ključni pokazatelji uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
6. intenzitet istraživanja i razvoja u % BDP-a	pregled stanja jedinstvenog tržišta	> 3 % nakon 2030.	2,26 % (2021.)
7. broj patentnih prijava	Eurostat	povećanje	67 713 (2021.) 65 925 (2020.)

5. Energetika

Nakon što je porast cijena plina prošlog kolovoza dosegao vrhunac, cijene plina se snižavaju i sad iznose oko 50 EUR/MWh, što je usporedivo s cijenama zabilježenima prije rata u siječnju 2022. Međutim, cijene električne energije za poduzeća i potrošače u EU-u i dalje su više nego u drugim dijelovima svijeta te su, primjerice, dvostruko više nego u SAD-u²⁶.

U 2021. 21,8 % bruto potrošnje konačne energije u EU-u bilo je iz obnovljivih izvora. Instalirani kapacitet (353 GW) povećao se 2022. za 16 %, čime se u jednoj godini uštedjelo oko 11 milijardi m³ ekvivalenta plina.

Kako bi održao svoju konkurentnost, EU-u je potrebna pouzdana i sigurna opskrba cjenovno povoljnom energijom i dobro integrirano energetska tržište koje je otporno na poremećaje. **Cijene energije** u EU-u dosežu povijesno visoke razine u odnosu na druge dijelove svijeta, a ta se razlika nedavno povećala zbog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. Cijene energije u EU-u ostat će više od cijena nekih globalnih konkurenata još nekoliko godina. Planom REPowerEU²⁷ nastoji se povećati energetska neovisnost EU-a i ubrzati ostvarivanje ciljeva dekarbonizacije iz europskog zelenog plana. Kako bi se povećale ambicije u području obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti te kako bi se tržišta stabilizirala i

²⁶ Cijene energije, Međunarodna agencija za energiju (2022.). U trećem tromjesečju 2022. cijene električne energije za industrijske potrošače iznosile su 192,59 USD/MWh u usporedbi s 94,22 USD/MWh u SAD-u.

²⁷ COM(2022) 230 final.

potrošači zaštitili od visokih cijena energije, nedavno je odobreno nekoliko zakonodavnih akata ili su u tijeku pregovori o njima.

Brže uvođenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost ključni su za poboljšanje naših temeljnih ekonomskih pokazatelja, smanjenje cijena energije i osiguravanje naše energetske neovisnosti. To će zahtijevati znatna ulaganja u proizvodnju energije, mreže i industrijske kapacitete u tim sektorima. Revizijom modela tržišta električne energije²⁸ povećat će se poticaji za privatna ulaganja u obnovljive izvore energije. EIB je u skladu s industrijskim planom u okviru zelenog plana i podložno odobrenju svojih upravljačkih tijela, izrazio spremnost povećati svoj doprinos planu REPowerEU s 30 milijardi EUR na 45 milijardi EUR, čime bi se moglo potaknuti više od 150 milijardi EUR ukupnih ulaganja u kapacitete i uvođenje industrije s nultom neto stopom emisija.

Osim toga, za elektrifikaciju gospodarstva potrebna je nadogradnja mreže kako bi se poduprlo uvođenje obnovljivih izvora energije i **digitalizacija energetskeg sustava**. **Skladištenje energije** bit će važno za osiguravanje fleksibilnosti i sigurnosti opskrbe jer olakšava integraciju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, podupire rad mreže i omogućuje preusmjerenje potrošnje energije na razdoblja u kojima je najpotrebnija.

EU je postavio ambiciozne ciljeve za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i sad ih mora ispuniti radi povećanja energetske neovisnosti i postupnog smanjenja razlike u troškovima u odnosu na druge dijelove svijeta.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlažu se sljedeći ključni pokazatelji uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
8. udio energije iz obnovljivih izvora	Eurostat	45 % u 2030.	21,77 % (2021.)
9. cijene električne energije za potrošače koji nisu kućanstva	Eurostat	smanjenje, a zatim stabilno	0,1604 EUR po kWh (1. semestar 2022.)

6. Kružnost

Kružno gospodarstvo, koje je omogućila tehnološka revolucija, ključno je za odvajanje gospodarskog rasta EU-a od upotrebe primarnih resursa. Nadalje, Europi bi se omogućio i rast produktivnosti resursa do 3 % godišnje. To bi značilo povećanje BDP-a od 7 % u odnosu na redovno poslovanje, uz dodatne pozitivne učinke na zapošljavanje i okoliš.²⁹

U 2021. stopa kružne upotrebe materijala u EU-u iznosila je 11,7 %³⁰. Prema procjenama Eurostata u sektorima kružnog gospodarstva 2021. osigurano je gotovo 4,3 milijuna radnih mjesta³¹ i dodana vrijednost od oko 299 milijuna EUR³².

²⁸ COM(2023) 148 final i COM(2023) 147 final.

²⁹ *Growth Within: A Circular Economy Vision For a Competitive Europe*, Centar za poslovanje i okoliš McKinsey i Zaklada Ellen MacArthur, lipanj 2015.

³⁰ [Kružno gospodarstvo – tokovi materijala – Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows);

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows

³¹ Podaci [Eurostata](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows).

³² Podaci [Eurostata](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows).

Kružno gospodarstvo pruža izuzetnu priliku za smanjenje ovisnosti o resursima i otpada te za povećanje produktivnosti resursa, zaposlenosti i rasta. Pruža i mogućnost stvaranja novog spektra usluga, kružnih poslovnih modela s „proizvodom kao uslugom”, uzajamnog dijeljenja, proizvodnje po narudžbi i digitalnih rješenja. Politikama EU-a o kružnom gospodarstvu podupire se cilj EU-a za smanjenje njegove ovisnosti o trgovini. Proizvodi osmišljeni kako bi se mogli popraviti, ponovno upotrijebiti i reciklirati i koji mogu izvući veću vrijednost od materijala bit će ključni za kružno gospodarstvo. Industrijska simbioza, kojom otpad i nusproizvodi jedne industrije postaju sirovine druge industrije, još je jedno područje održivog industrijskog rasta.

Tržište sekundarnih materijala koje dobro funkcionira bit će ključno u vremenima oskudnih resursa. U tu će se svrhu Aktom o kritičnim sirovinama³³ potaknuti recikliranje s ciljem politike da se 15 % potražnje u EU-u zadovolji recikliranim kritičnim sirovinama. Time će se pridonijeti jačanju okvira za otpad i kružnost za takve materijale i promicati recikliranje koje je učinkovito u pogledu materijala kako bi se osiguralo snažno sekundarno tržište.

Zajednička pravila koja se primjenjuju u cijelom EU-u olakšavaju poduzećima da se suoče s izazovom. Nakon donošenja, **pravilima o ekološkom dizajnu održivih proizvoda** poboljšat će se učinkovitost resursa i energetska učinkovitost, čime će se povećati uporaba i recikliranje materijala iz proizvoda na kraju njihova životnog ciklusa te izbjeći i smanjiti proizvodnja otpada. Prateća **digitalna putovnica za proizvode** omogućit će potrošačima i poduzećima jednostavan pristup ključnim informacijama o potrošnji energije, trajnosti recikliranog sadržaja te mogućnostima popravka i recikliranja proizvoda u EU-u. Materijali i resursno intenzivni sektori utvrđeni u akcijskom planu za kružno gospodarstvo³⁴ imat će prioritet pri utvrđivanju pravila o ekološkom dizajnu koja će odgovarati i budućim potrebama, a predstojećim pravilima kojima se promiče pravo na popravak podupirat će se tržišno natjecanje u sektoru popravaka.

Povećanjem količine recikliranih, popravljenih i ponovno upotrijebljenih proizvoda i materijala, kružnost će pridonijeti poboljšanju održivosti, potaknuti inovacije, poduprijeti otvaranje radnih mjesta, dovesti do nižih ulaznih troškova za industriju EU-a i smanjiti ovisnost o sirovinama, uključujući kritične sirovine.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlaže se sljedeći ključni pokazatelj uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
10. stopa kružne upotrebe materijala	Eurostat	udvostručena do 2030. u odnosu na 2020. (akcijski plan za kružno gospodarstvo)	11,7 (2021.)

7. Digitalizacija

³³ COM(2023) 160.

³⁴ COM(2020) 98 final. Komisija surađuje s dionicima kako bi utvrdila prioritete za definiranje takvih pravila za oblikovanje tržišta koja će se redovito preispitivati kako bi išla u korak s tehnološkim razvojem. Javno savjetovanje o [novim prioritetima za ekološki dizajn održivih proizvoda](#).

Predviđa se da će svjetsko tržište IKT-a, kao jedna od najvećih industrija, 2023. dosegnuti vrijednost od 6 bilijuna EUR³⁵. Ukupna dodana vrijednost sektora IKT-a u EU-u 2021. iznosila je više od 604 milijarde EUR, što predstavlja 4,9 % BDP-a EU-a. Unatoč tome što je industrija IKT-a ključna za konkurentnost mnogih sektora, udio EU-a na svjetskom tržištu IKT-a pao je s 21,8 %, koliko je iznosio 2013., na 11,3 % u 2022. U 2022. je samo 69 % MSP-ova doseglo osnovnu razinu digitalnog intenziteta, a 8 % poduzeća upotrebljavalo je tehnologije umjetne inteligencije (2021.)³⁶.

Digitalne tehnologije snažno utječu na konkurentnost gospodarstva EU-a u cjelini te potiču učinkovitost i inovacije. Njihovo usvajanje i integracija u cjelokupnom gospodarstvu bit će ključni za sveukupnu konkurentnost i produktivnost. Istodobno, kako bi zadržao vodeći položaj u industriji, EU mora preuzeti vodeću ulogu u ključnim „vertikalama” digitalne tehnologije, od umjetne inteligencije do kvantnog računalstva, mikroelektronike i virtualne stvarnosti, te uvesti digitalne infrastrukture, od kibersigurnosti, 5G tehnologije do računalstva i podataka u oblaku.

Sigurne, zaštićene i održive **digitalne infrastrukture** uspostavljaju se preko granica, u područjima kao što su 5G mreže, satelitske veze i računalstvo u oblaku. Mreža za povezivanje u budućnosti će biti kombinacija prijenosa i pohrane računalnih podataka u svim dijelovima planeta zahvaljujući podmorskim kabelima i satelitskim mrežama. EU treba započeti s planiranjem i razvojem buduće povezanosti.

Umjetna inteligencija nudi brojne nove mogućnosti za poticanje konkurentnosti. Kako bi se olakšao prijelaz iz laboratorija na tržište, Komisija zajedno s državama članicama sufinancira objekte za testiranje i eksperimentiranje u kojima poduzeća imaju priliku testirati svoje najnovije tehnologije koje se temelje na umjetnoj inteligenciji u stvarnim okruženjima. Komisija će promicati potencijal primjene aplikacija koje se temelje na umjetnoj inteligenciji i u javnim upravama.

Oslanjajući se na uspjeh Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi³⁷, EU će ubrzati istraživanja i inovacije u području **kvantnog računalstva**, komunikacije i mjerenja, što će imati odlučujući učinak i otvoriti mogućnosti u različitim sektorima primjene koji uključuju financije, logistiku i elektroničke komunikacije te nacionalnu sigurnost i obranu. **Poluvodiči** već imaju ključno značenje za otpornost industrije i postat će još potrebniji. Europskim aktom o čipovima³⁸ poduprijet će se konkurentnost ekosustava poluvodiča u EU-u, čime će se povećati tehnološka suverenost EU-a i osigurati sigurnost opskrbe.

Kad je riječ o budućnosti, **web 4.0**, u kojem će sve biti besprijeckorno međusobno povezano, bit će revolucionaran. Organizacije i poduzeća već ulažu u **digitalne blizance**, koji daju točne digitalne simulacije nekog predmeta. Njima će se omogućiti učinkovitije planiranje i predviđanje potreba i prekida rada ili sprečavanje kvarova. Komisija radi na razvoju digitalnog blizanca Zemlje (Odredište Zemlja) za modeliranje i simuliranje prirodnih pojava, koji će biti dostupan sredinom 2024. Digitalni blizanač oceana predviđen je za kraj 2024.

³⁵ [Udio na svjetskom tržištu IKT-a po državama 2022. | Statista.](#)

³⁶ Podaci Eurostata.

³⁷ Zahvaljujući Zajedničkom poduzeću EuroHPC u EU-u je u upotrebi osam superračunala, od kojih su dva među deset najmoćnijih superračunala u svijetu.

³⁸ Prijedlog UREDBE VIJEĆA o izmjeni Uredbe (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa u pogledu Zajedničkog poduzeća za čipove, COM(2022) 47 final.

Uslijedit će i drugi digitalni blizanci, kao što su urbani digitalni blizanci ili „virtualni blizanac čovjeka” kao revolucionarna pomoć za medicinska istraživanja (što se očekuje najranije do 2025.).

Sve povezani svijet ne dolazi bez rizika. **Kibersigurnost** je ključna za sigurnost i otpornost. Radi se na jačanju zakonodavnog okvira EU-a za kibersigurnost, među ostalim predloženim Aktom o kiberotpornosti čiji je cilj zaštita povezanih proizvoda – njime će se uspostaviti visoki zajednički standardi, od kojih će koristiti imati i europska industrija kibersigurnosti u cjelini. Komisija putem centara digitalnih inovacija pomaže i MSP-ovima da postignu veću kiberotpornost. Ulaganja u istraživanje i razvoj najsuvremenijih kibersigurnosnih tehnologija i njihova primjena na svim razinama gospodarstva nužni su i predstavljaju priliku za europsku industriju kibersigurnosti.

Digitalizacija je okosnica buduće konkurentnosti i potrebno je uložiti trud kako EU ne bi zaostajao i kako bi predvodio taj ključni sektor na globalnoj razini. U programu politike za digitalno desetljeće utvrđeni su ciljevi koje treba ostvariti do 2030. Cilj nam je da više od 90 % MSP-ova dosegne osnovnu razinu digitalnog intenziteta i da najmanje 75 % poduzeća prihvati usluge računalstva u oblaku, tehnologije velike količine podataka ili tehnologije umjetne inteligencije³⁹.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlažu se sljedeći ključni pokazatelji uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
11. digitalni intenzitet MSP-ova u Uniji	Eurostat	90 % do 2030.	69 % (2022.)
12. uvođenje digitalnih tehnologija u poduzećima	Eurostat	75 % do 2030.	usluge računalstva u oblaku 41 % (2021.) tehnologije velike količine podataka 14,2 % (2020.) umjetna inteligencija 7,9 % (2021.)

8. Obrazovanje i vještine

Zbog zelene i digitalne tranzicije sve će više pojedinaca morati stjecati nove vještine kako bi držali korak s tehnološkim razvojem na svojim radnim mjestima ili kako bi preuzeli poslove u drugim sektorima. Zbog toga se u akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava kao glavni cilj utvrđuju sudjelovanje najmanje 60 % svih odraslih osoba u osposobljavanju svake godine do 2030., što je porast u odnosu na 37 % 2016., te ostvarivanje stope zaposlenosti od najmanje 78 % do te iste godine.

Kako bi se riješio problem nedostatka vještina, potrebno je olakšati mobilnost pojednostavnjivanjem priznavanja vještina i kvalifikacija u svim državama članicama, kao i za državljane trećih zemalja.

³⁹ Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030, SL L 323, 19.12.2022., str. 4.–26.

Visokokvalitetni i uključivi sustavi obrazovanja i osposobljavanja u EU-u jedna su od njegovih najvećih prednosti⁴⁰ te su od ključne važnosti za konkurentnost EU-a. Međutim, Europa je već suočena s manjkom kvalificirane radne snage, među ostalim i zbog demografskih promjena. Radna snaga s potrebnim vještinama ključna je za uspjeh u dvostrukoj tranziciji jer poduzećima omogućuje širenje u sektorima rasta. Stoga je nužno poticati ne samo pružanje mogućnosti osposobljavanja prilagođenog sadašnjim ili budućim potrebama već i da poduzeća i javna tijela priznaju stečene vještine i kvalifikacije te da se omoguće dovoljno privlačni uvjeti za sadašnje ili potencijalne radnike da iskoriste takve mogućnosti kako bi poboljšali svoje vještine i primjenjivali ih na visokokvalitetnim radnim mjestima.

Program vještina za Europu (2020.)⁴¹ plan je EU-a kojim se nastoji osigurati da EU ima kvalificiranu radnu snagu koja mu je potrebna za uspjeh u kontekstu digitalne i zelene tranzicije te za poticanje gospodarske konkurentnosti i zapošljavanja. U njemu je potvrđeno da se pojedinci moraju stalno usavršavati, ali i prekvalificirati, jer je veća vjerojatnost da će tijekom radnog vijeka mijenjati radna mjesta, pa čak i sektore. Za to im je potreban pristup osposobljavanju, ali i uslugama usmjeravanja i vrednovanja. Strukturnim dijalogom o digitalnom obrazovanju i vještinama nastoji se osigurati skup vještina usmjerenih na budućnost kao temelj za dugoročnu konkurentnost.

U Europskoj godini vještina 2023. vještine će biti u središtu pažnje, čime će se zaposlenicima i poduzećima, posebno MSP-ovima, pomoći da otklone nedostatak vještina u EU-u. Promicat će se prekvalifikacija i usavršavanje i kako bi ljudi stjecali odgovarajuće vještine za kvalitetna radna mjesta.

Jedinstvene kontaktne točke na nacionalnoj/regionalnoj razini mogu pojedincima olakšati pristup svim uslugama povezanim s vještinama. Komisija će nastaviti poticati razmjenu najboljih primjera iz prakse na temelju postojećih alata, kao što su individualni računi za učenje.

Potrebni su daljnji koraci kako bi se pronašlo održivo rješenje za nedostatak vještina koji utječe na gospodarstvo EU-a, uz promicanje **pristupa „vještine na prvom mjestu”**. To može biti posebno korisno za osobe iz skupina u nepovoljnom položaju ili nedovoljno zastupljenih skupina jer se tim pristupom vrednuju i priznaju stvarne vještine umjesto formalnih kvalifikacija.

Prelazak na jedinstveno tržište vještina zahtijeva **prenosivost** vještina unutar cijelog EU-a. Komisija će poticati potpunu primjenu odredaba Direktive o priznavanju stručnih kvalifikacija, posebno u pogledu zajedničkog okvira osposobljavanja i zajedničkih testova osposobljenosti. Komisija će ispitati i načine olakšavanja vrednovanja i priznavanja kvalifikacija, uključujući kvalifikacije izvan područja primjene Direktive o priznavanju stručnih kvalifikacija.

Moramo iskoristiti potencijal **žena i mladih** mjerama za poboljšanje stope sudjelovanja žena u svim sektorima i na svim razinama te za promicanje ranog uključivanja mladih na tržište rada. Osim toga, moramo poticati jednake mogućnosti i sudjelovanje za sve, uključujući

---

⁴⁰ Udio stanovništva u dobi od 25 do 34 godine koje je uspješno završilo tercijarno obrazovanje povećao se s 32,2 % u 2010. na 41,2 % u 2021., dok se ukupni udio osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje u EU-u od 2011. do 2021. smanjio za 3,5 postotnih bodova na 9,7 %. Izvor: [Osobe koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje – Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&code=sdg_8_4_1).

⁴¹ COM(2020) 274 final.

osobe u nepovoljnom položaju, manjine i osobe s invaliditetom. Predstojećom inicijativom za ažuriranje kvalitativnog okvira za pripravnštvo nastoji se riješiti potonji problem. Uključivanje osoba s niskom razinom obrazovanja i drugih nedovoljno zastupljenih skupina na tržište rada općenito će biti korisno za društvo i pridonijeti rješavanju trenutnog smanjenja radne snage u EU-u. I **zakonite migracije** mogu pomoći u ublažavanju gorućeg nedostatka radne snage i vještina. Komisija će ove godine predstaviti inicijativu za priznavanje vještina i kvalifikacija državljana trećih zemalja kombiniranjem sustavnih dugoročnih mjera za poboljšanje priznavanja, uz kratkoročne mjere za rješavanje nekih od najneizbježnijih nedostataka vještina u EU-u.

Tehnički i manualni rad mora opet postati cijenjen i treba ga promicati kako bi se više stručnjaka privuklo da razvijaju karijeru u tim područjima. **Strukovno obrazovanje i osposobljavanje** treba uključiti u planirane gospodarske reforme te regionalne i sektorske strategije kako bi se osiguralo pravodobno stjecanje vještina za zanimanja koja će biti potrebna u budućnosti. Inicijativa EU-a za centre strukovne izvrsnosti ima važnu ulogu jer oni blisko surađuju s poduzećima, uključujući MSP-ove, te pridonose regionalnom razvoju, poduzetništvu, inovacijama, industrijskim klasterima i strategijama pametne specijalizacije. Komisija nastavlja podupirati naukovanje i u okviru Europskog saveza za naukovanje (EAfA), koji je omogućio više od milijun prilika za naukovanje u okviru 400 obveza preuzetih u posljednjih 10 godina. Općenito, na temelju inicijativa kao što je Preporuka Vijeća iz 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, potrebno je osigurati da se pružaju prilike za obrazovanje i osposobljavanje, kao i da te mogućnosti za učenje budu privlačne potencijalnim učenicima. Komisija će nastaviti blisko surađivati s državama članicama kako bi osigurala ne samo količinu prilika za osposobljavanje nego i kvalitetu rezultata i njihovu prilagodbu sektorskim potrebama.

Snažni obrazovni sustavi i dostupnost kvalificirane radne snage koja se temelji na europskom sustavu s jednakim mogućnostima i kvalitetnim zapošljavanjem ključni su kako bi se poduzećima pomoglo da napreduju i zadrže najbolju radnu snagu. Ključni pokazatelji uspješnosti u području sudjelovanja u obrazovanju i osposobljavanju bit će dostupni svake druge godine radi praćenja načina na koji radnici prilagođavaju svoje vještine promjenjivim zahtjevima. Snažan trend primjene ključnih pokazatelja uspješnosti u području IKT-a omogućit će ne samo praćenje digitalne potpore u poslovanju već i napretka žena u tom području.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlažu se sljedeći ključni pokazatelji uspješnosti:

	Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
13.	sudjelovanje odraslih u obrazovanju i osposobljavanju svake godine (žene i muškarci)	istraživanje o obrazovanju odraslih/istraživanje o radnoj snazi	60 % do 2030.	37 % (2016.)
14.	stopa zaposlenosti odraslih	Eurostat	78 % do 2030.	73 % (2021.)
15.	stručnjaci za IKT (žene i muškarci)	Eurostat	20 milijuna do 2030.	8,5 milijuna 19,1 % žena (2021.)

9. Trgovina i otvorena strateška autonomija

EU je posljednjih desetljeća svoju gospodarsku i političku snagu crpio iz činjenice da je trgovinska sila, iskorištavajući prednosti otvorene trgovine ne samo u pogledu robe, već i usluga i zaštite intelektualnog vlasništva. Dvije trećine uvoza EU-a čine intermedijarni ulazni materijali, kao što su sirovine, dijelovi i komponente koji pridonose proizvodnom procesu. Dugoročni dokazi iz država članica EU-a pokazuju da je povećanje otvorenosti gospodarstva od 1 % povezano s povećanjem produktivnosti rada od 0,6 %⁴².

Zbog otvorene i diversificirane trgovine EU je uspješniji, konkurentniji i otporniji. U promjenjivom geopolitičkom okruženju EU mora nastaviti jačati svoje lance opskrbe i smanjivati trgovinsku ovisnost kad je riječ o kritičnim sirovinama⁴³, kao i drugim strateškim proizvodima i tehnologijama u vezi s kojima je EU ovisan o trećim zemljama, uz izgradnju partnerstava i iskorištavanje stupova vanjskog rasta. Slobodna, uređena i pravedna trgovina preduvjet je za sigurnost i diversifikaciju opskrbe EU-a.

EU će i dalje otvarati tržišta za poduzeća iz EU-a produbljivanjem veza sa saveznicima i trgovinskim partnerima. Konkretno, Komisija će nastaviti širiti EU-ovu **mrežu sporazuma o slobodnoj trgovini**, a postojeće će sporazume učinkovitom provedbom i izvršavanjem iskoristiti u najvećoj mogućoj mjeri. EU će nastaviti suradnju i sa Svjetskom trgovinskom organizacijom, među ostalim na njezinoj reformi, i zagovarati multilateralna trgovinska pravila kao najučinkovitiji način osiguravanja jednakih uvjeta za gospodarske subjekte iz cijelog svijeta.

EU bi trebao i dalje imati vodeću ulogu u međunarodnoj suradnji za zajedničku korist svih strana. EU će nastaviti **graditi partnerstva**, ne samo s pomoću trgovinskih sporazuma, već i drugih aranžmana kojima se uspostavlja suradnja s partnerima u pitanjima od zajedničkog interesa. U tom je pogledu ključna strategija Global Gateway, pozitivan doprinos EU-a tržištima u nastajanju i gospodarstvima u razvoju kojom se promiče dvostruka tranzicija i ljudski razvoj. Nadalje, EU nastoji sklopiti sporazume o pravilima digitalne trgovine s naglaskom na partnerima u Aziji, oslanjajući se prema potrebi na digitalna partnerstva⁴⁴ te promičući pritom prava i vrijednosti EU-a. Vijeće za trgovinu i tehnologiju EU-a i Indije još je jedan primjer načina na koje se može ojačati međunarodna partnerstva sa strateškim partnerima. Kritične sirovine isto su tako područje u kojem će EU nastojati proširiti svoju mrežu partnerstava i surađivati u okviru budućeg kluba za kritične sirovine u kojem će se okupiti zemlje potrošači i zemlje bogate resursima u cilju poticanja održivih ulaganja.

EU će nastaviti i sve tješnju suradnju sa SAD-om, partnerom s kojim dijeli snažne zajedničke vrijednosti. EU i SAD rade na provedbi nove transatlantske inicijative za održivu trgovinu kako bi se unaprijedili zajednički ciljevi postizanja zelene i održive trgovine i podržao prijelaz na otporno gospodarstvo s niskim emisijama ugljika, uz uzajamnu potporu⁴⁵. U skladu s dogovorom predsjednika Bidena i predsjednice von der Leyen od 10. ožujka, EU i SAD produbit će suradnju u području diversifikacije ključnih lanaca opskrbe mineralima i baterijama te gospodarske sigurnosti.

⁴² Europska komisija, Izvješće o europskoj konkurentnosti iz 2007.

⁴³ COM(2023) 165 final i COM(2023) 160 final.

⁴⁴ U tom kontekstu EU će s Južnom Korejom i Singapurom sudjelovati u području pravila digitalne trgovine te nastojati surađivati s partnerima iz ASEAN-a u području digitalne trgovine.

⁴⁵ Prema objavi na ministarskom sastanku Vijeća za trgovinu i tehnologiju EU-a i SAD-a u prosincu 2022.

Pri provedbi navedenih ciljeva EU i države članice ne mogu si dopustiti da postupaju isključivo reaktivno, već uspostavljaju koordinirani okvir za gospodarsku sigurnost kojim se ciljano otklanjaju rizici, istodobno štiteći prednosti otvorene trgovine i digitalne suradnje. EU će strateški iskoristiti i dostupne autonomne alate kao što su instrumenti trgovinske zaštite, Uredba o stranim subvencijama, instrument za međunarodnu nabavu ili predloženi instrument EU-a za borbu protiv prisile.

Uzajamni pristup tržištu i uklanjanje trgovinskih prepreka (za robu i usluge) stvorit će više prilika za trgovinu, ulaganja, inovacije i rast produktivnosti.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlaže se sljedeći ključni pokazatelj uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
16. trgovina s ostatkom svijeta (kao udio u BDP-u)	Eurostat	povećanje	21,5 % (2021.) 20,2 % (2020.)

III. Regulatorni okvir za poticanje rasta

Kvaliteta javne uprave i regulatornog okvira presudna je za konkurentnost Unije. EU postavlja visoke standarde u područjima politika kao što su zaštita potrošača, tržišno natjecanje, okoliš i sigurnost na radnom mjestu te pruža regulatornu stabilnost i sigurnost. Pri pripremi nove regulative Komisija se oslanja na jedan od najnaprednijih sustava bolje regulative koji je OECD svrstao na vrh ljestvice. Ipak, poboljšanja su moguća.

Novom **provjerom konkurentnosti** osigurava se da se u procjenama učinka zakonodavnih prijedloga na integriran način prikazuju očekivani učinci svakog prijedloga na troškovnu i cjenovnu konkurentnost, međunarodnu konkurentnost i inovacijski kapacitet te na konkurentnost MSP-ova. Kako bi je dopunila, Komisija će raditi na tome kako bolje procijeniti kumulativne učinke različitih mjera politike na razini EU-a u cilju razvoja metodologije. Osim toga, cilj je pristupa „**jedan za jedan**” izbjeći nepotrebna opterećenja, pri čemu se administrativni troškovi, primjerice za obveze izvješćivanja, certificiranje ili označivanje, mogu neutralizirati u istom području politike. Predstojeći godišnji pregled opterećenosti pokazat će prve obećavajuće rezultate u tom pogledu.

Obveze izvješćivanja nužne su za pravilno praćenje i provedbu zakonodavstva, no one uključuju troškove, posebno za MSP-ove. Daljnje **pojednostavnjenje obveza izvješćivanja i smanjenje administrativnog opterećenja Komisijini su prioriteti**⁴⁶. Do danas su provjere primjerenosti⁴⁷ provedene u više područja politika te su utvrđene mogućnosti pojednostavnjenja zahtjeva i smanjenja troškova izvješćivanja. Komisija će **ponovno poticati racionalizaciju i pojednostavnjenje zahtjeva za izvješćivanje** za poduzeća i uprave, s

⁴⁶ Na primjer: Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetsom unijom, kojom je objedinjeno energetske i klimatsko planiranje i pojednostavnjeno praćenje napretka; Skupina na visokoj razini o administrativnom opterećenju iz 2007.

⁴⁷ Na primjer, Provjera primjerenosti izvješćivanja i praćenja okolišne politike EU-a, SWD(2017) 230, u okviru koje je preispitano 180 obveza izvješćivanja u 60 zakonodavnih akata.

prvim prijedlozima za zeleno, digitalno i gospodarsko tematsko područje, koje će podnijeti prije jeseni. Cilj bi trebao biti smanjenje takvih opterećenja za 25 %, a da se pritom ne ugroze povezani ciljevi politike. S obzirom na opsežnu zakonodavnu aktivnost u ovom mandatu Komisije, ovo je posebno prikladan trenutak za jačanje tih napora. Takve mjere mogu smanjiti administrativno opterećenje i pojednostavniti regulatorno okruženje te rasteretiti kvalificirane resurse, što bi koristilo konkurentnosti poduzeća. Isto se može primijeniti i na druge međusektorske teme, kao što je pojednostavnjenje/digitalizacija pravila o označivanju.

Prednost dobro osmišljenih pravila EU-a jest pojednostavnjenje života građana i poduzeća, posebno MSP-ova, među ostalim u područjima u kojima se 27 različitih nacionalnih okvira zamjenjuje jedinstvenim skupom pravila. Komisija će dodatno razviti **pristup regulativi koji je povoljniji za inovacije** pojačanom upotrebom **regulatornih izoliranih okruženja/testnih platformi** kojima se omogućava ispitivanje novih rješenja u kontroliranom okruženju na ograničeno vrijeme. Komisija je već predložila takva izolirana okruženja za umjetnu inteligenciju i industrije s nultom neto stopom emisija te će ih predložiti u farmaceutskom sektoru. Na temelju toga Komisija će aktivno razmotriti proširenje na druga područja/sektore.

Komisija će, kad god je to moguće, razmotriti i primjenu **regulatornih modela** kojima se potiče⁴⁸, a ne propisuje, čime se smanjuju troškovi usklađivanja uz postizanje istih rezultata.

Konkurentnost ovisi o obnovi. Komisija će nastaviti **redovito ocjenjivati zakonodavstvo EU-a** kako bi utvrdila je li ono i dalje svrsishodno. U područjima u kojima postoje znatne tehnološke promjene Komisija će istražiti mogućnost bolje upotrebe **klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti i preispitivanju** u svojim zakonodavnim prijedlozima kako bi osigurala da zakonodavstvo ostane otporno na promjene u budućnosti. Kad je potrebno pravodobno donošenje ključnih zakonodavnih akata kako bi se sudionicima na tržištu i drugim dionicima osigurala stabilnost i predvidljivost, Komisija će od Europskog parlamenta i Vijeća kao suzakonodavaca tražiti jasnu političku predanost.

Nakon donošenja zakonodavnih akata Komisija će nastaviti pomagati državama članicama u **pravilnom, potpunom i pravodobnom prenošenju prava EU-a u nacionalno zakonodavstvo**. Taj će se dijalog nastaviti. Države članice dužne su pravilno primjenjivati ono što su dogovorile kao europski zakonodavci, suzdržavajući se pritom od još uvijek učestalog dodavanja suvišnog regulatornog ili administrativnog opterećenja te nepotrebnog opterećivanja poduzeća i građana pri prenošenju direktiva EU-a u nacionalno pravo (tzv. „prekomjerna regulacija”). Mnoge praktične koristi od usklađivanja na jedinstvenom tržištu mogu se izgubiti ako se provedba u državama članicama znatno razlikuje. Prenošnje treba biti i pravodobno kako bi se smanjio rizik od nesigurnosti u pogledu stanja zakonodavstva, posebno za poduzeća. Stoga se države članice, regionalne i lokalne vlasti potiču da preispitaju postojeće postupke za prenošenje zakonodavstva EU-a.

Snažna javna uprava nužna je da javni sektor može i dalje provoditi politike EU-a. Komisija će iznijeti nekoliko mjera⁴⁹ za produbljivanje i poboljšanje administrativne suradnje i potporu upravnim tijelima u poboljšanju vještina državnih službenika, kojima će se olakšati razmjena praksi i osoblja radi podupiranja provedbe posebnih reformi, razvoja političkih inicijativa ili uvođenja novih upravljačkih alata i pristupa.

---

⁴⁸ Poslovnim ili financijskim poticajima.

⁴⁹ Europski administrativni prostor u EU-u (ComPAct).

Ovaj ključni pokazatelj uspješnosti odražava percepciju poduzeća o tome koliko je lako uskladiti se s vladinim propisima i administrativnim zahtjevima. Uzlazni trend odražavat će mjeru u kojoj EU i njegove države članice zajedno mogu biti uspješni u osiguravanju zakonodavnog i administrativnog okvira kojim se potiče rast.

Za praćenje tog pokretača konkurentnosti predlaže se sljedeći ključni pokazatelj uspješnosti:

Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Cilj	Najnoviji dostupni podaci
17. jednostavnost usklađivanja s propisima	pregled stanja jedinstvenog tržišta	povećanje	3,64 (2021.) 3,33 (2018.)

Zaključak

S obzirom na snažnu globalnu konkurenciju i novi geopolitički kontekst, konkurentnost se nikada ne smije uzimati zdravo za gotovo i zaslužuje političku pozornost na najvišoj razini. Ponovnim skretanjem pozornosti na dugoročnu konkurentnost osigurat ćemo da Europska unija da preuzme odgovornost za svoju privlačnost i položaj u svjetskom gospodarstvu.

EU se nalazi u trenutku koji je ključan za sljedeće desetljeće i potreban mu je zajednički poticaj poduzeća i oblikovatelja politika kako bi se Europa usmjerila na pravi put prema budućnosti. Poduzeća imaju dugoročne perspektive i trebaju predvidljive i konkurentne okvirne uvjete za svoja ulaganja. O tome ovisi gdje će se odvijati budući gospodarski rast.

U ovoj su Komunikaciji istaknuti glavni pokretači dugoročne konkurentnosti. Ti su pokretači međusobno povezani i ne postoji jedan odgovor na naše trenutačne izazove. U okruženju koje se stalno mijenja ti će se pokretači mjeriti na temelju ključnih pokazatelja uspješnosti, ciljeva i okvira za praćenje koji su već razvijeni u sektorskim politikama⁵⁰, pregledu stanja jedinstvenog tržišta, programu politike za digitalno desetljeće i europskom semestru. Komisija namjerava svake godine predstaviti ažurirane informacije o tome u Pregledu stanja jedinstvenog tržišta i konkurentnosti. Oni stoga mogu poslužiti kao kombinirano mjerilo stanja konkurentnosti EU-a za sastanak Europskog vijeća u ožujku te za Europski parlament, kao informacija i poticaj za raspravu o svim potrebnim mjerama politike. Usmjeravat će Komisiju u svakodnevnom radu, a suzakonodavce u dovršavanju zakonodavnih akata koji utječu na konkurentnost Europe. Predanost država članica reformama i usklađene, snažne poruke poduzećima popraćene potrebnim ulaganjima i provedbom omogućit će da Europa može izgraditi svoju konkurentnost na temelju svojih prednosti.

U međuvremenu će Komisija aktivno provjeravati svoju regulativu, procijeniti je li svrsishodna i raditi na regulatornom pristupu koji je povoljniji za inovacije. Jasan regulatorni okvir, potpora ključnim inovacijama, kvalificirana radna snaga te smanjeni zahtjevi za izvješćivanje gdje je to moguće, omogućit će poslovno okruženje u kojem će industrija EU-a ostvariti dugoročni rast.

Europsko vijeće i Europski parlament pozivaju se da potvrde prioritete utvrđene u ovoj Komunikaciji i redovito razmatraju ostvareni napredak.

⁵⁰ Okvir održivog razvoja, indeks digitalnog gospodarstva i društva, stup socijalnih prava, ljestvica uspjeha u inoviranju i mnogi drugi izvori pružaju detaljniji pregled povezanih kretanja u EU-u.

Prilog – Ključni pokazatelji uspješnosti za praćenje konkurentnosti industrije EU-a

Br.	Ključni pokazatelj uspješnosti	Izvor	Opis	Cilj	Najnovija vrijednost
<i>Funkcionalno jedinstveno tržište</i>					
1.	integracija na jedinstvenom tržištu	pregled stanja jedinstvenog tržišta ⁵¹	trgovinski tok robe i usluga unutar EU-a kao udio u BDP-u EU-a	povećanje	23,5 % za robu (2021.) 21,5 % za robu (2020.) 6,75 % za usluge (2021.) 6,5 % za usluge (2020.)
2.	deficit sukladnosti	pregled stanja jedinstvenog tržišta ⁵²	Njime se mjeri broj prenesenih direktiva za koje je Komisija pokrenula postupke zbog nepravilnog prenošenja.	0,5 %	1,3 % (2021.)
<i>Pristup privatnom kapitalu i ulaganjima</i>					
3.	neto privatna ulaganja kao udio u BDP-u	pregled stanja jedinstvenog tržišta ⁵³	Privatna ulaganja izravno su povezana s lakoćom pristupa privatnom kapitalu.	povećanje	3,2 % (2021.) 2,6 % (2020.) 4,4 % (2019.)
4.	ulaganja poduzetničkog kapitala	pregled stanja jedinstvenog tržišta ⁵⁴	Napredak u tom području dobar je pokazatelj napretka u pristupu privatnom kapitalu općenito. Nedavno ostvaren napredak, ali slab u usporedbi s međunarodnom razinom.	povećanje	0,48 % (2021.) 0,03 % (2018.)
<i>Javna ulaganja i infrastruktura</i>					
5.	javna ulaganja kao udio u BDP-u	baza podataka AMECO ⁵⁵	Javna ulaganja imaju ključnu ulogu u razvoju i održavanju infrastruktura koje	povećanje	3,2 % (2022.)

⁵¹ [Integracija roba i usluga | Pregled stanja jedinstvenog tržišta \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard)

⁵² [Prijenos | Pregled stanja jedinstvenog tržišta \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard)

⁵³ [Gospodarska otpornost | Pregled stanja jedinstvenog tržišta \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard)

⁵⁴ [Pristup financiranju | Pregled stanja jedinstvenog tržišta \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard)

⁵⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard

			podupiru poslovanje kao što su energetika, promet ili digitalna povezivost.		
Istraživanje i inovacije					
6.	intenzitet istraživanja i razvoja u % BDP-a	Eurostat ⁵⁶	ukupni rashodi za istraživanje i razvoj (javni i privatni)	> 3 % nakon 2030.	2,26 % (2021.) 2,3 % (2020.) 2,22 % (2019.)
7.	broj patentnih prijava ⁵⁷	Eurostat ⁵⁸	Patenti odražavaju sposobnost gospodarstva da iskorištava znanje i ukazuju na prednost konkurentnosti koja se može postići inovacijama.	povećanje	67 713 (2021.) 65 925 (2020.) 66 510 (2019.)
Energetika					
8.	udio energije iz obnovljivih izvora	Eurostat ⁵⁹	proizvodnja energije iz obnovljivih izvora (kako je predloženo za Direktivu o energiji iz obnovljivih izvora)	45 % u 2030.	21,77 % (2021.) 22,04 % (2020.) 19,89 % (2019.)
9.	cijene električne energije za potrošače koji nisu kućanstva ⁶⁰	Eurostat ⁶¹	Cijena električne energije za industrijske potrošače dobar je pokazatelj cjenovne pristupačnosti energije.	smanjenje, a zatim stabilno	0,1604 EUR po kWh (1. semestar 2022.) 0,0818 EUR (1. semestar 2020.)
Kružnost					
10.	stopa kružne upotrebe materijala	Eurostat ⁶²	Stopom kružne upotrebe materijala mjeri se udio oporabljene materijala vraćenog u gospodarstvo u ukupnoj upotrebi	23,4 % do 2030.	11,7 % (2021.) 11,7 % (2020.)

⁵⁶ [Baza podataka – Znanost, tehnologija i inovacije – Eurostat \(europa.eu\)](#).

⁵⁷ Patentne prijave Europskom patentnom uredu prema zemlji boravišta podnositelja zahtjeva, zadani prikaz u Eurostatovu skupu podataka

⁵⁸ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#), mrežna oznaka podataka: SDG_09_40.

⁵⁹ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#), mrežna oznaka podataka: NRG_IND_REN.

⁶⁰ Skupina IC, potrošnja od 500 do 2 000 MWh, zadani prikaz u Eurostatovu skupu podataka.

⁶¹ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#), mrežna oznaka podataka: NRG_PC_205.

⁶² [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#).

			materijala. Cilj iz akcijskog plana za kružno gospodarstvo: udvostručenje u odnosu na 2020.		
Digitalizacija					
11.	digitalni intenzitet u MSP-ovima	Eurostat ⁶³	Udio poduzeća EU-a s barem osnovnom razinom digitalnog intenziteta. Osnovna razina podrazumijeva upotrebu najmanje četiri od dvanaest odabranih digitalnih tehnologija (kao što je upotreba bilo koje tehnologije umjetne inteligencije, prodaja putem e-trgovine koja čini najmanje 1 % ukupnog prometa, itd.) definiranih u digitalnom desetljeću.	90 % do 2030.	69 % (2022.)
12.	uvođenje digitalnih tehnologija u poduzećima	Eurostat ^{64 65 66}	Udio europskih poduzeća koja se koriste uslugama računalstva u oblaku, tehnologijama velike količine podataka i umjetnom inteligencijom. Cilj utvrđen u digitalnom desetljeću.	75 % do 2030.	usluge računalstva u oblaku 41 % (2021.) 23,9 % (2018.) tehnologije velike količine podataka 14,2 % (2020.) umjetna inteligencija 7,9 % (2021.)
Obrazovanje i vještine					
13.	sudjelovanje odraslih u obrazovanju i	istraživanje o obrazovanju	Veće sudjelovanje u osposobljavanju ukazat će na dobar napredak u razvoju	60 % do 2030.	37,4 % (2016.) ⁶⁸ Na temelju istraživanja o

⁶³ [Koliko su digitalizirana poduzeća EU-a? - Products Eurostat News - Eurostat \(europa.eu\)](#).

⁶⁴ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#), mrežna oznaka podataka: ISOC_CICCE_USE. Veličina poduzeća: 10 ili više zaposlenih osoba.

⁶⁵ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#), mrežna oznaka podataka: ISOC_EB_BD. Veličina poduzeća: 10 ili više zaposlenih osoba.

⁶⁶ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#), mrežna oznaka podataka: ISOC_EB_AI. Veličina poduzeća: 10 ili više zaposlenih osoba.

	osposobljavanju svake godine (žene i muškarci)	odraslih/istraživanje o radnoj snazi ⁶⁷	vještina za održivu konkurentnost (cilj utvrđen u ciljevima sastanka na vrhu u Portu, stup socijalnih prava).		obrazovanju odraslih, koje se u prošlosti provodilo svakih šest godina.
14.	stopa zaposlenosti odraslih	Eurostat ⁶⁹	Veće sudjelovanje na tržištu rada znači manji nedostatak radne snage, čime se jača održiva konkurentnost (cilj utvrđen u ciljevima sastanka na vrhu u Portu, stup socijalnih prava).	78 % do 2030.	73 % (2021.)
15.	stručnjaci za IKT (žene i muškarci)	Eurostat ⁷⁰	Tim se pokazateljem, jednim od ciljeva digitalnog desetljeća, mjeri napredak prema dobro dimenzioniranoj radnoj snazi specijaliziranoj za razvoj i uvođenje digitalnih tehnologija.	20 milijuna do 2030.	8,5 milijuna ⁷² (2021.) postotak žena 19,1 % (2021.) 17,8 % (2019.)
Trgovina i otvorena strateška autonomija					
16.	trgovina s ostatkom svijeta (kao udio u BDP-u)	godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu ⁷³	trgovinski tok robe i usluga s ostatkom svijeta kao udio u BDP-u EU-a	povećanje	21,5 % (2021.) 20,2 % (2020.) ⁷⁴
Regulatorno opterećenje					
17.	jednostavnost usklađivanja s propisima	pregled stanja jedinstvenog	Percepcija poduzeća odgovaranjem na pitanje: „Koliko se poduzećima u vašoj	povećanje	3,64 (2021.) 3,33 (2018.)

⁶⁸ [CIRCABC \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/circabc/), podaci Glavne uprave za zapošljavanje iz istraživanja o obrazovanju odraslih, osim podataka za „vođeno osposobljavanje na radnom mjestu”.

⁶⁷ Taj će se pokazatelj primjenjivati od 2022., a podaci će biti dostupni svake dvije godine.

⁶⁹ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/), [Zaposlenost i aktivnost po spolu i dobi – godišnji podaci](https://ec.europa.eu/eurostat/), mrežna oznaka podataka: [LFSI_EMP_A](https://ec.europa.eu/eurostat/).

⁷⁰ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/), zaposleni stručnjaci za IKT, postotak ukupne zaposlenosti, mrežna oznaka podataka: ISOC_SKS_ITSP.

⁷¹ [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/), zaposleni stručnjaci za IKT prema spolu, mrežna oznaka podataka: ISOC_SKS_ITSPS.

⁷² Procjene. Osnovica za izračun: 189,7 milijuna zaposlenih osoba 2021., [Zaposlenost – godišnja statistika – Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/).

⁷³ [ASMR 2023.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/), slika 1.

⁷⁴ Svjetska trgovina robom i uslugama – pregled – Statistics Explained (europa.eu).

		tržišta ⁷⁵	zemlji lako uskladiti s vladinim propisima i administrativnim zahtjevima (npr. dozvole, izvješćivanje, zakonodavstvo)? (1 = prekomjerno složeno; 7 = iznimno lako)” u istraživanju za globalni indeks konkurentnosti Svjetskog gospodarskog foruma.		

---

⁷⁵ [Prilagodljivost administracije i regulatorna opterećenost | Pregled stanja jedinstvenog tržišta \(europa.eu\)](#)